

mi se borimo naprej in upamo, da se bo ta boj ugodno končal. Ako bi nas pa naši rokodelci zapustili, naj si pripiše vlada, če se naše gospodarstvo tudi vsled tega čim dalje tem bolj poslabša.

Po tem ovinku si dovoljujem zopet preiti k svojemu predmetu.

S tem, da izgubi vinarstvo vsako vrednost, se uniči mnogo eksistence, dosedanje socialne vezi med lastniki in viničarji popustijo ali se popolnoma pretrgajo in družine so prisiljene se izseliti.

Gospoda moja! Pri nas je že veliko število takozvanih viničarskih hiš praznih. Najboljših delavcev danes ni več tukaj, ti se preselijo v mesta in industrijske kraje, ker so tam boljše preskrbljeni. Draginja, o kateri se toliko govori dan na dan, jih ne drži nazaj, še vedno boljše izhaja v mestih in industrijskih središčih, kakor pri nas na kmetih. Čudim se, ča se tega ne vidi. Čim manj delavcev bo na kmetih, tem bolj bo rasla draginja, tem manj se bo proizvajalo in tembolj se bo vsak predmet, posebno živila, podražil. Ne mislimo, da bomo z uvozom iz tujih držav vedno najboljše shajali. Angleška je svoj čas mislila, da se ji za kmete in poljedelstvo ni treba brigati. Saj je bila Angleška prva industrijska država in ob času, ko se je industrija v drugih državah šele začela razvijati. Danes pa je Angleška spoznala, da je vendar lastno kmetijstvo najboljše preskrbovalec domačega trga. Pri nas pa se vidi, kakor da bi se ravno nasprotno delalo.

Mesto, da bi se poslužila sredstev, ki bi pripomogla vinarstvu zopet do popolnega razvoja, hoče vlada vino splošno obdačiti, da bi se na tak način podražilo, da bi se težje prodajalo in bi bil tako vino-gradnik uničen, in to tembolj, ker bi se producentom slabsih vin pri današnjih cenah vsled vedno naraščajočih stroškov obdelovanja stroški za pridelovanje ne pokrili več, ampak bi morali delati z izgubo.

Iz vseh vinorodnih krajev so se poslale vladi neštete prošnje, da odtegne to davčno predlogo. Žal, so bili dosedaj vsi koraki zastoj. Vlada je pokazala s tem neizprosno trdost napram hudo stiskanemu vino-gradnikom.

Zato se obračam na visoko zbornico s prošnjo, ča ne pritrdi tej nesrečni in nepravilni zakonski predlogi. Izjavim v imenu Slovenskega kluba, da bomo, dokler se nam ne da naša pravica na gospodarskem in kulturnem polju, glasovali proti proračunu.

Usojam si še predlagati sledečo resolucijo, da se o njej sklepa:

Visoka zbornica naj sklene:

„C. kr. vlada se poziva, da naroči finančnim oblastim, da se predpisi glede davka prostega pridelovanja žganja zmisloma in v korist vinogradnikov tako uporabljajo, da se pridelovanje davka prostega žganja dovoli tudi oni vinogradnikom, ki v letu, ko se je pridelalo žganje, vnovčijo svoje vino na ta način, da si pridobijo omejeno točilno koncesijo ali licenco točiti pod milim nebom. Splošno naj bi se davka prosta množina po potrebi uredila in temu primerno povišala.“

S tem končam. (Živahno pritrdjevanje.)

Politični ogled.

— **Državni zbor.** Zadnji petek je nadaljevala poslanska zbornica razpravo o predlogih draginjskega odseka glede ustanovitve zaklada za oskrbo stanovalcev. Trgovinski minister Weiskirchner je rekel, da morajo predlogi še enkrat v odsek. Poslanec Lewicki je spravil v razgovor dogodka na lvovskem vseučilišču.

— **Proračunski odsek.** Naši poslanci v boju. V četrtek, dne 30. junija je proračunski odsek nadaljeval razpravo o italijanskem vseučilišču. Naši poslanci so nastopili zelo odločno, kar pa seveda nemškimi bojnim petelinom ni bilo prav in bi bilo že ob začetku seje skoro prišlo do spopadov. Ko se je nemir nekoliko vlegel, je začel govoriti naučni minister Stürgkh. Rotil je poslance, naj za božjo voljo sprejmejo predlogo, ker je položaj skrajno nevaren. Govorili so še mnogi drugi govorniki, med njimi hrvaški poslanec Vukovič, ki je ugovarjal proti vmešavanju inozemskih držav v notranje politične razmere. Nato je prišel poslanec Demšar s svojim obstrukcionističkim govorom, katerega pa ni dokončal, ker je utrujena večina sklenila z obstrukcionisti pogodbo. Prihodnja seja se je vršila v petek ob 5. uri popoldne. Poslanec Demšar je nadaljeval svoj govor, katerega je končal ob 7. uri zvečer in je vložil 33 resolucijskih predlogov. Za Demšarjem sta govorila še poslanca Lewicki in Hrasky. Seja je bila ob 10. uri zaključena. V soboto se je pričela seja ob 10. uri dopoldne. Po izjavah večine bi imela trajati ta seja vsaj par dni. V ta namen so napravili v sobi poleg proračunske dvorane celo vrsto ležišč. Tudi so bili v sobi električni zvončki, da bi se lahko poslance takoj poklicalo, ako bi se je rabilo. Poslanec Hrasky je nadaljeval svoj govor, ki ga je pričel že v petek. Govoril je do 2. ure popoldne. Za njim je dobil besedo dr. Korošec. V svojem večurnem govoru je povdarjal in dokazoval, da je obstrukcija izzvala vlada. Vlada je zahtevala od Slovencev, naj ji naznanijo svoje želje, potem pa se ni hotela z njimi pogajati. Dr. Korošec je vložil 100 resolucij, ki jih je v slovenskem jeziku utemeljeval. Svoj govor je zaključil ob 7. uri. Za dr. Korošcem je govoril približno eno uro dr. Ploj, nakar je bila seja vsled kompromisa zaključena. Kompromis pomenja poraz vlade. Stranke večine namreč niso bile v stanju, prisostvovati tako dolgotrajni seji,

eden poslanec za drugim jo je odkuril, tako, da jih je nazadnje ostalo komaj še toliko, da je bila seja sklepčna. Nemci so bili torej primorani, se pogajati s Slovenci. Končno se je sklenilo: 1. sobotna seja se sklene po govoru dr. Ploja. 2. prihodnja seja v ponedeljek ob 10. uri dopoldne, v kateri se konča glavna razprava in se nato seja zaključi. 3. torkova seja se prične ob desetih dopoldne, in sicer so na sporedu stvarni popravki. — V ponedeljek se je obstrukcija nadaljevala. Poslanec Gostinčar je imel zopet daljši obstrukcijski govor. Vložil je 184 resolucijskih predlogov. — V torek se je začela seja proračunskega odseka ob 10. uri dopoldne. Zapisnikar dr. Korošec ni bral samo zapisnika, ampak tudi vse brezštevne resolucije in predloge, kar je trajalo do 1/4 na 1. uro popoldne. Nato so sledili stvarni popravki. Prvi se oglašajo poslanec dr. Hočevar, ki govori izključno slovensko. Predsednik odseka dr. Chiari ga večkrat opominja, naj govori tako, da ga bo mogel razumeti, za kar pa se dr. Hočevar niti najmanj ni zmenil. Nato pa Chiari vstane in izjavi, da mu je nemogoče biti za predsednika odseka, v katerem se govori toliko jezikov, ker on ne razume toliko jezikov in vsled tega ne more slediti razpravam, zato odloži predsedstvo. Ob enem sejo za četrte ure prekine, da bo mogel odsek potrebno ukreniti. Chiari je izjavil, da predsedstva tako dolgo ne bo prevzel, dokler se vprašanje razpravnega jezika ne reši. Čez eno uro se je seja zopet otvorila in je prevzel predsedstvo poslanec mladoček Maštalka. Poslanec dr. Hočevar po daljših nemirih nadaljuje slovensko svoje stvarno popravljanje. Ob 2. uri je Maštalka sejo prekinil do 3. ure. Ob 3. uri je dr. Hočevar nadaljeval svoj govor in govoril do 6. ure zvečer.

— **Krvavi nemiri v Lvovu.** Zadnji petek, dne 1. julija so se vršili v Lvovu veliki izgredi rusinskih dijakov, ki so bili naperjeni proti vladi in Poljakom. Blizu 400 rusinskih dijakov je dopoldne korakalo proti vseučilišču, kjer so imeli vkljub uradni prepovedi zborovanje. Govorniki so živahno protestirali proti nameri vlade, da se da Italijanom univerza, a rusinskega vseučiliškega vprašanja vlada ne čee rešiti. Po zborovanju je prišlo do hudih spopadov; policija in poljski dijaki so se sprjeli z Rusini. Začeli so padati strelji iz revolverjev. Padlo je krog 60 strelcov. Kroglja je zadela bogoslovca Adama Kocko, ki je potem med potjo v bolnišnico umrl.

Policija je z golimi sabljami sekała po rusinskih dijakih. Šest jih je ranjenih od strelcev. Policija in vojaštvo je nazadnje potisnila dijake v neko dvorano, kjer so jih potem zaprli in aretirali.

Ta krvavi lvovski dogodek bo imel gotovo važne posledice. Poljaki in Rusini ne bodo več mirno skupaj študirali in tako bo prišlo, da bo morala vlada dati Rusinom lastno vseučilišče.

— **Državni zbor odgođen.** Obstrukcija slovenskih poslancev ni bila brez uspeha. Vlada večina je uvidela, da se proti tako odločnim poslancem ne more več boriti, ker so jo celo Poljaki začeli puščati na cedilo. V torek ob 7. uri zvečer se je sestal ministrski svet, ki je sklenil, da se državni zbor do jeseni odgodi. Ob enem je ministrski svet sklenil, da poslanci za časa, ko državni zbor ne bo zboroval, ne dobijo nobenih dijet. Navadno se ustavi izplačevanje dijet samo takrat, kadar se državni zbor zaključi. Naši poslanci zaslužijo, da jih topla zahvalimo za odločno obrambo naših narodnih pravic. Oholo nemstvo se bo moralo privaditi misli, da se slovenski narod ne da več kar tako pritiskati ob steno. Živeli naši odločni in vstrajni poslanci!

Mala politična naznanila.

Dne 1. julija: V Lvovu v Galiciji je prišlo danes med rusinskimi in poljskimi vseučilišniki do velikanskih pretefov, pri katerih se je tudi streljalo. Veliko oseb je nevarno ranjenih, eden je že umrl. Zaprtilih je 200 do 250 rusinskih akademikov. — Češki deželni odbor je sklenil, da ne bo najel novih posojil ter tudi ne bo znižal učiteljskih plač. Ako se pa deželne finance ne bodo zboljšale do jeseni, bodo bržkone znižali plače učiteljem. — Nemški cesar Viljem se pripelje dne 20. septembra v Šenbrun, da obišče cesarja Franca Jožefa.

Dne 2. julija: Na Dunaju se je vršil danes ministrski svet, v katerem se je obravnaval zlasti spor, ki vlada med vlado in Poljaki. Položaj je skrajno nevaren, ker namerava poljski minister dr. Duleba odstopiti. — S Krete prihajajo zelo neugodne vesti. Krščanski narodni poslanci nočejo pustiti poslanec mohamedanske manjšine k razpravam v zbornico, če ne prisežejo zvestobe grškemu kralju. Velevlasti nameravajo izkrcati vojaštvo; je pa veliko vprašanje, ali bo to kaj pomagalo. — Za predsednika ogrske poslanske zbornice je bil izvoljen poslanec Berzeviczy.

Dne 3. julija: Na Angleškem so v zbornici z veliko večino sprejeli spremembo postavbe o kraljevi prisegi, s katero se je dozdej zelo hudo žalilo katoličane. — V Albaniji še vedno ni miru, časi so že mnogokrat listi poročali, da je vstaja zadušena. Še vedno se klatijo okoli razkropljene čete. — Na Nemškem so v Prusiji dobili zadnji čas več novih ministrov. Posebno važen je odstop židovskega kolonijalnega tajnika, proti kateremu je zelo ostro nastopala katoliška stranka „centrum“. — Na Španskem je liberalna vlada pričela boj proti katoliški cerkvi, in njej je hitro sledila tudi vlada na Portugalskem. Na Španskem so pa katoliki še zelo močni, in se jim ni ravno preveč bati, če bodo kaj delali.

Cenjenim naročnikom naznanjamo, da se bode tistim, ki dozdej še niso plačali naročnine, z današnjo številko list ustavil. Kdor torej noče, da se mu pošiljanje lista prekine, naj blažovolj prej ko močote naročnino doposlatai.

Uprav. Slov. Gospodarja.

Razne novice.

* **Lepa zmaga.** Volilni boj, ki je divjal več tednov v 30. volilnem okraju, je bil v ponedeljek končan s sijajno zmago krščanske narodne stranke. Slovenska kmečka zveza je premagala liberalce, štajercijance, Nemce, kolikor jih je pravih, socialdemokrate, nemškutarje, slogaše, liberalne advokate in koncipijente, liberalne učitelje, ki so se prav goreče zavzemali za Ivana Kaca, liberalne uradnike in pisarje in uradnike celjske Zadrufne zveze, liberalne veleposestnike in mešetarje itd. Volilni boj je bil vroč. Liberalci so lagali, da je celo glavnemu hudobcu v peklu zasmrdeło v nos, uganjali nečuvne lumparije in rabili kaznjiva nasilstva. Pa vse ni nič pomagalo. Naše ljudstvo je v ogromni večini in prepošteno in premodro, da bi se še enkrat vsedlo na limanice politične goljufije. Zato je sijajno zmagala značajnost, modrost in poštenost. Naš kandidat dr. Verstovšek je dobil 3179 glasov, liberalni Kac pa samo 1730 glasov. — Živeli vrli in značajni volilci! Z Bogom za narod!

* **Iz pošte.** Za višjega komisarja v tehnični službi je imenovan komisar Anton Jäger v Mariboru. Ana Simonšek je imenovana za poštno oficijantino v Sevnici, in Viktorija Umek za poštno oficijantino v Brezicah. — Za poštarje, oziroma poštarice se imenovani sledeči poštni ekspedijenti in ekspedijentice: Ivan Kresnik v Vuzenici, Jožefa Saveršnik pri Sv. Petru v Sav. dolini, Roza Novak v Vidmu, Ivan Škerlec pri Sv. Tomažu pri Ormožu, Marija Plešec v Moškanjih, Ana Nierergall v Planini, Franc Koser ml. v Juršincih in Ivan Kreft v St. Jurju ob Ščavnici.

* **Iz davčne službe.** Finančni komisar dr. Feud. Oplustil, davčni poročevalec okrajnega glavarstva v Slovenjem gradu, je premeščen kot davčni poročevalec k okrajnemu glavarstvu v Mariboru. Davčni asistent Gustav Svaršnik je prestavljen od davčnega urada v Šoštanjju k davčnemu uradu v Rogatecu; davčni asistent Karol Reicher je premeščen od davčnega urada v Konjicah k davčnemu uradu v Mariboru; Gustav baron Grutschreiber je premeščen od davčnega urada v Ljutomeru k davčnemu uradu v Konjicah.

Imenovanje pri južni železnici. V višji plačilni razred prideta pristava Ferdinand Soršak in Štefan Beloglavec v Mariboru. Za provizoričnega asistenta je imenovan Fran Hruban, aspirant na Pragarskem. Za revidente so imenovani Konrad Terček, pristav v Poljčanah, Ignac Prelog, pristav v Brezmem in Jak. Prek, pristav v Vuzenici. Definitivno sta nastavljeni Josip Černe, asistent v Spodnjem Dravogradu in Leopold Kučera, asistent v Pecnici. Za provizoričnega asistenta je imenovan Mirko Rajh v Mariboru.

* **Ivan Kakuška,** nekdanji kaplan v St. Vidu na Planini in zadnjič v Dobovi, je bil dne 14. junija imenovan dekanom. — Čestitamo!

* **Ornigove** zasluge v vzvišenih besedah opisuje slavnostna „Štajerčeva“ številka. Med zaslugami je pozabil „Štajerc“ povedati, da se je pod Ornigovim županovanjem Ptuj povzdignil v šnopsarsko prestolnico, od koder se razliva po celem okraju tisti strup, ki mori ljudi telesno in duševno ter je vir vse tiste obžalovanja vredne razdivjanosti, ki se tamkaj tolikokrat opaža.

* **Živio — ml.** Pod tem naslovom je urednik Linhart v „Štajercu“ skrupal pesem, katero more celo med štajercijanci prebaviti le izredno dober želo-dec. Kot dokaz iz cele čudovite pesmi samo to-le duhtečo cvetko:

„In kmet in vsaka roka žuljev
se dviga: kruha dajte nam!
Na polju, morju, tudi v jami
pridelali smo kruh vam sami,
in vi — lenoba — v a s n i s r a m ?“

No, Korl, kje pa ti prideluješ kruh za druge, ali na polju ali na morju ali v jami? In kakšen kruh pridelujejo za ljudi ptujške šnopšarije? — Živio — ml!

* „Štajerčev“ program izraža slavnostna številka ob 10letnici tako-le: „Gospodarsko delo slovenskega ljudstva skupno z Nemci“. V čem pa je ta skupnost? Slovenski kmet in delavec nosi svoj težko zasluženi denar v nemškutarske trgovine, gostilne in šnopšarije; zato ga pa nemškutarski trgovci in obrtniki v narodnem oziru tepejo in tlačijo in mu ne privoščiijo niti trohice narodnih pravic. Lepa skupnost to! Za tako skupnost se ogreva „Štajerc“, ki se sam imenuje „trobilo zatiranega in izkoriščanega slovenskega ljudstva“.

Slovesnost Vrazove stoletnice se bo obhajala nepreklicno dne 21. avgusta t. l. v Cerovcu. Začasni program je sledeči: 1. Med 6. in 7. uro zjutraj iste dne sprejem slovenskih in hrvaških gostov v Ormožu; ob 8. uri sprejem v Ljutomeru. 2. Ob 10. uri dopoldne pozdrav gostov na Vrazovem domu. 3. OE